

**Országos riport a szakképzésben
tanulók pályakövetéséről,
munkaerőpiaci elhelyezkedéséről,
továbbá az aktuális munkaerőpiaci
helyzetről**

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal

2023.

A Szakképzési Pályakövetési Rendszer és a Munkaerőpiaci Előrejelző Rendszer adatai alapján készült első országos riport (2023.03.31)

NEMZETI
SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI
HIVATAL

Tartalom

Szakképzési Pályakövetési Rendszer (SZPR) felépítése	4
<i>Mire ad választ a Szakképzési Pályakövetési Rendszer?</i>	4
<i>Adatintegrációs Modul</i>	4
A pályakövetésben érintettek köre	4
A pályakövetés időtartama	5
Az adatkapcsolásba bevont nyilvántartások és adatkörök	5
Főbb indikátorok	6
<i>Kérdőíves Modul</i>	8
<i>Fenntarthatóság</i>	9
Eredmények a Szakképzési Pályakövetési Rendszer adatai alapján	9
<i>Szakképzési Pályakövetési Rendszer Kérdőíves Modul 2022</i>	9
Képzésválasztás körülményei	11
Képzéssel kapcsolatos elégedettség	13
A Szakmajegyzék szerint tanulók általában elégedettebbek, mint az OKJ képzésen tanulók	14
Társadalmi mobilitás	15
Tanulmányok melletti munkavégzés	18
Duális képzéssel kapcsolatos kérdések	18
Jövőbeli tervek	19
<i>Szakképzési Pályakövetési Rendszer Adatintegrációs Modul 2021</i>	20
Munkaerőpiaci előrejelzés	21

Szakképzési Pályakövetési Rendszer felépítése

Jogsabályi kötelezettség alapján a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal felel a szakképzési és felnőttképzési pályakövetés működésért. A Szakképzési és Felnőttképzési Pályakövetési Rendszer legfőbb céljai közé tartozik a szakpolitikai döntéselőkészítési folyamat támogatása, a minőségbiztosítás, az oktatás hatékonyságának és színvonalának nyomon követése, a szakképzési és felnőttképzési kínálat optimalizálásának segítése. A pályakövetés két módszer segítségével valósul meg:

1. Adatintegráció: adminisztratív adatok egyénsoros, anonim összekapcsolása
2. Kérdőív: pályakövetési témájú kérdőíves felmérés.

Ezek a modulok nem egy időben indultak el, ezért az adatintegráció és a kérdőív eredményei ebben a riportban nem ugyanazt az időszakot fedik le. A kérdőíves felmérés a 2021/22-es tanév adatait dolgozza fel, míg az adatintegráció a 2020/21-es tanévben végzettekről nyújt információt.

Mire ad választ a Szakképzési Pályakövetési Rendszer?

A beérkező adatok nem csupán standard riportok elkészítésére lesznek alkalmasak, hanem a mélyebb összefüggések feltárására, a *miért* és *hogyan*ok megválaszolására. Az adatkapcsolás lehetőséget nyújt komplex elemzések elvégzésére, az egyes felhasználókat foglalkoztató kérdések átfogó megválaszolására. A Pályakövetési Kérdőív további információval szolgál a szakképzésben tanulók véleményéről, terveiről.

Szakpolitikai szint, fenntartói szint	Intézmények, képzők szintje	Egyéni szint (tanuló és családja)
Milyen tényezők befolyásolják a képzés sikerességét?	Melyek a legnépszerűbb képzések és szakmák?	Melyik szakmával a legjobbak az elhelyezkedési esélyeim?
Milyen hatással van a képzés minősége a tanulói életútra?	Hogyan hat a pályaorientációs tevékenység a képzésválasztásra?	Melyik szakmával lehet a legtöbbet keresni?
Hogyan viszonyulnak a tanulók a szakképzéshez?	Hogyan írható le az egyes képzéseket választó tanulók köre?	Milyen munkakörökre számíthatok az egyes szakmák megszerzése után?
Hogyan szegmentálhatók a tanulói csoportok?	Milyen hatással van a képzés minősége a tanulói életútra?	Melyik képzéssel voltak a leginkább elégedettek a tanulók?
Miért választják a tanulók a szakképzést?	Hogyan vélekednek a tanulók a duális képzésről?	

A nyilvántartásokból érkező adatok és a kérdőíves eredmények alkalmasak arra, hogy bemutassák a szakképzés és felnőttképzés életpályára gyakorolt hatását, a fenti kérdések megválaszolását.

Adatintegrációs Modul

A pályakövetésben érintettek köre

A minta meghatározása a Szakképzés Információs Rendszere (SZIR) és a Felnőttképzés Adatszolgáltatási Rendszere (FAR) nyilvántartásokból történik. Az első adatkapcsolás mintájában minden olyan tanuló (felnőttképzés esetén: résztvevő) megjelenik, aki 2020.

szeptember 1-jét követően megjelent a két nyilvántartás (SZIR vagy FAR) valamelyikében, függetlenül attól, hogy képzésének mely szakaszában jár. Ennek megfelelően a minta heterogén, nemcsak a szakképzés vagy felnőttképzés kapcsán, hanem az aktív tanulók, jogviszonyukat lezárók, illetve sikeresen végzettséget szerzők szempontjából is. További diverzitást eredményeznek az utóbbi években lezajló strukturális változások, melyek következtében az Országos Képzési Jegyzék alapján tanulók, illetve a szakmajegyzék szerint induló képzéseken tanulók egyaránt reprezentálják magukat a mintában, lehetőséget biztosítva a két képzési rendszer összehasonlítására.

Az első adatkapcsolás mintájában hozzávetőlegesen 240 000 fő szakképzésben tanuló, és további közel 1 000 000 fő felnőttképzésben résztvevő szerepel, akik 2020. szeptember 1. és 2021. december 31. között vettek részt képzésben.

A minta félévente felmenő rendszerben bővül minden egyes adatkapcsolás alkalmával, kiegészülve a SZIR vagy FAR nyilvántartásokba adott féléves vizsgálati időszak alatt belépőkkel.

A pályakövetés időtartama

A pályakövetésben érintetteket a SZIR vagy FAR nyilvántartásokban való első megjelenés alkalmával kezdjük el nyomon követni, függetlenül attól, hogy az illető a vizsgálati időszak alatt lezárta-e a képzését. Ennek megfelelően az aktív tanulói, felnőttképzési vagy felnőttoktatási jogviszonnyal rendelkező személyek is a minta részét képezik. A megközelítés előnye, hogy ily módon az egyéni életutakat nem csupán a munkaerőpiacra történő átlépést követően tudjuk nyomon követni, hanem a szakképzésben vagy felnőttképzésben való első megjelenéskor, bővítve ezzel a pályakövetési szempontból lényeges adatok körét. Ilyen például a tanulmányi előzmények, képzéssel való elégedettség, duális képzésben való részvétel vagy a képzéssel párhuzamos egyéb munkavégzés jellemzői.

A pályakövetés hossza 9 év, amely a nem állami bizonyítványt adó képzések esetén 5 évre csökken. Az utánkövetés időtartamának kiindulási pontja minden esetben a képzés lezárásának időpontja, így az aktív státuszú tanulók és résztvevők követésének időtartama a képzési idő hosszával növekszik.

Az adatkapcsolásba bevont nyilvántartások és adatkörök

Az adminisztratív nyilvántartások hét különböző adatkezelőtől kerülnek becsatornázásra, egy előzetesen összeállított adatkörlista alapján, a következő forrásokból és tartalmakkal:

- Oktatási Hivatal Felsőoktatási Információs Rendszere (felsőoktatási továbbtanulási adatok);
- Nemzeti Egészségügyi Alapkezelő (megváltozott munkaképesség, külföldi munkavégzés és kiküldetés ténye);
- Gazdaságfejlesztési Minisztérium Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (álláskeresőkhöz kapcsolódó adatok)¹;
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal (foglalkoztatottság jellemzői, jövedelemre vonatkozó adatok, munkaerőpiaci jellemzők);

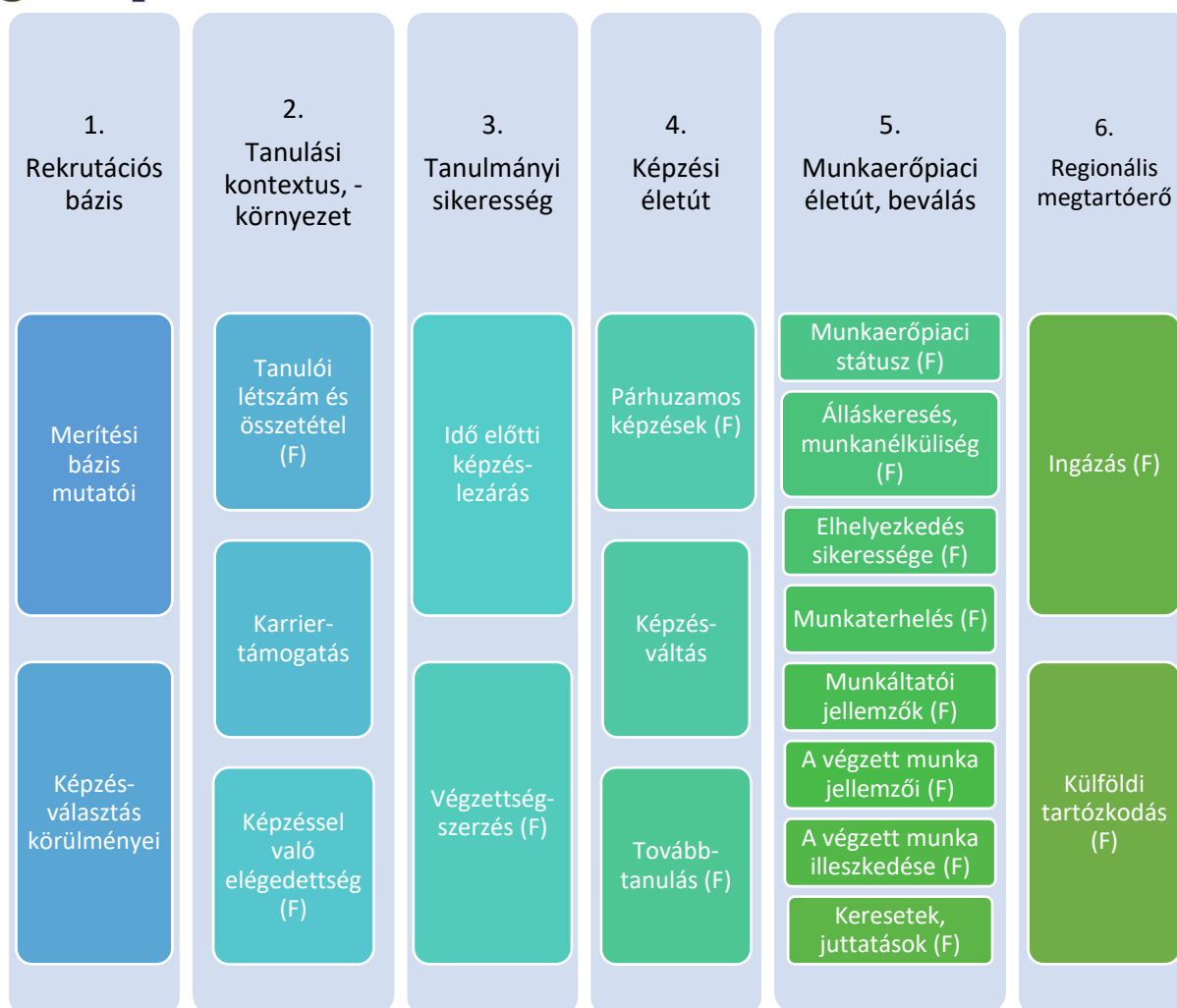
¹ A vonatkozó adatokat korábban az Innovációs és Technológiai Minisztérium szolgáltatta.

- Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal Szakképzési Információs Rendszere, Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszere, Vizsgaadatbázisa (képzési- és vizsgaadatok);
- Pest Vármegyei Kormányhivatal (szakképzési és felnőttképzési vizsgaadatok);
- Diákhitel Központ Zrt. (diákhitel felvételére vonatkozó adatok).

Az adatkörök meghatározásakor a fő szempont az volt, hogy a szakképzésben és felnőttképzésben eltöltött képzési jellemzőket követően mind a továbbtanulók, mind a munkaerőpiacra átlépők helyzete megismerhetővé váljon. Az Oktatási Hivatal a jelenlegi kialakítás alapján a felsőoktatásban tanulók adatainak átadásával járul hozzá a pályakövetéshez, melyből a szakképzésből felsőoktatásban továbbtanulók arányát és jellemzőit ismerhetjük meg. A Nemzeti Egészségügyi Alapkezelő adatai között a megváltozott munkaképesség jogcímei mellett a külföldi munkavégzés és külföldi kiküldetés ténye ismerhető meg. A Gazdaságfejlesztési Minisztérium által kezelt Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálatnál megjelenő adatokból az álláskereső jellemzői válnak megismerhetővé. A legátfogóbb adatkörök a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól érkeznek, melyek a munkaerőpiaci átlépést, a jövedelmi jellemzőket, a végzettség és munkakör illeszkedését, továbbá a foglalkoztatottság körülményeit írják le. Ezekon felül a Diákhitel Központ Zrt. adatai alapján tudunk következtetni azok arányára, akik felnőttképzésükhöz kapcsolódóan képzési hitelt vettek fel.

Főbb indikátorok

A Szakképzési Pályakövetési Rendszer hat nagyobb témakört felölelve mutatja be a tanulók jellemzőit. A felnőttképzési láb egy külön indikátorstruktúrában kerül kidolgozásra, figyelembe véve a képzések és abban résztvevők sajátosságait. Míg a szakképzésben tanulók az életkort és tanulmányi előzményeket tekintve egy viszonylag homogén csoportnak tekinthetők, addig a felnőttképzés ennél jóval sokszínűbb. A lényegesebb indikátoroknál egy F betű jelöli azokat, amelyek a felnőttképzés esetén is releváns információt nyújthatnak, noha a módszertan és az indikátorszámítás módja néhány esetben eltérő lesz. A felnőttképzést vizsgáló indikátorok számítási módja a szakképzés és felnőttképzés eltérő képzési struktúrájából, eltérő adatforrásaiból következik. Azoknál az indikátorcsoportoknál, ahol az indikátorszámítás módja nem a SZIR vagy a FAR adataira épül, csupán az alapsokaság szempontjából lesz eltérés. Ugyanakkor, minden olyan indikátorszámítás, melyben a képzési adatok is szerepelnek (például a végzettségszerzés), eltérő számítási módot kíván.

Az indikátorok egyaránt építenek a kérdőíves válaszokból és az adminisztratív nyilvántartásokból származó adatokra. Lényeges látni, hogy az egyes indikátorok eltérő idődimenzió mentén alkalmasak a változások követésére. Az 1. és 2. dimenzió (Rekrutációs bázis és Tanulási kontextus, - környezet) az aktív képzésről ad visszajelzést, részben az oktatási nyilvántartásokból, részben kérdőíves válaszok alapján. Cél, hogy megismerjük a szakképzésbe belépő tanulók jellemzőit, a képzésválasztásuk okait, motivációit, a képzéssel való elégedettségüket, mely pályaeorientációs szempontból és a szakképzés népszerűsítése szempontjából egyaránt hasznos eredményeket adhat. A 3. Tanulmányi sikeresség dimenzió a képzés elhagyásának mutatóit foglalja magában, kiemelten a lemorzsolódást és a sikeres végzettségszerzést, ennek legfőbb forrásai a vizsgaadatok és képzési adatok lesznek. A lemorzsolódás okai kérdőíves felméréssel is vizsgálhatók. A 4. csoport a Képzési életút bemutatását tartalmazza, amely egyaránt épít az aktív képzési szakaszt érintő és a 9 éves pályakövetési időszak végéig beérkező tanulmányi információkra. Ennek tartalma az újabb adatkapcsolások során bővül, változik, a teljes képzési út bemutatása az egyének 9 éves pályakövetésének lezárását követően válik elérhetővé. Az 5. dimenzióban a munkaerőpiaci átlépés és a gazdasági aktivitás jellemzői kerülnek bemutatásra, a téma komplexitása miatt ebben a kategóriában jelenik meg a legtöbb indikátorcsoport, melyek magukban foglalják az álláskeresést, elhelyezkedést, a végzett munka és munkáltató jellemzőit, a keresetet és juttatásokat. Szintén ebben a csoportban jelenik meg a képzés munkaerőpiaci felhasználhatósága (mely kérdőíves módszerrel válik vizsgálhatóvá), valamint a végzett

munka illeszkedése. Ez a dimenzió a képzési szakasz alatt is, valamint a képzés lezárását követően egyaránt releváns információt nyújt pályakövetési szempontból. Az utolsó, 6. dimenzió a regionális megtartóerőt mutatja be, amely nemcsak a külföldi, hanem a belföldi mobilitást is vizsgálja.

Kérdőíves Modul

A szakképzésben tanulók nyomonkövetése során a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal kérdőíves módszerrel is felméri a tanulók szakképzéssel kapcsolatos terveit, elvárásait, karrierterveit. Az aktuális jogszabályi keretek alapján jelenleg a tanulmányaikat folytatók elérése valósítható meg. Az első felmérés során három különböző mérőeszközzel került feltárássra a szakképzésbe járók pályáivvel kapcsolatos véleménye. Összesen 10 667 érvényes válasz érkezett a kérdőívekre, melyek 2022. április és május között voltak elérhetők az érintett tanulóknál. A pályakövetési felmérés minden tanévben, az aktuális tanulói populáción kerül lekérdezésre. Míg az adminisztratív kapcsolásban szakképzési és felnőttképzési adatok is szerepelnek, addig a kérdőíves felmérés kizárólag a szakképzésben tanulókat célozza meg. Három alpopulációt határoztunk meg a kérdőíves felmérés kialakítása során, a képzési szakaszok szerint:

1. 9. évfolyamos, iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő diákok vagy rugalmas képzésen tanulók
 - Megismerhetjük a szakképzési centrumok pályaorientációs tevékenységét, az ösztöndíjprogram sikerességét a pályaválasztási motiváció kapcsán, a szakma- és intézményválasztás mögött kirajzolódó döntési mechanizmusokat, melyek segíthetnek a szakképzés népszerűsítését célzó tevékenységek megtervezésében, amivel tovább növelhető a szakképzés szintje. A rugalmas képzési utak (Dobbantó program, Műhelyiskola, Orientációs évfolyam) vizsgálata által kapott eredmények elősegíthetik a korai iskolaelhagyás csökkentését.
2. 16 éves életkort a felmérés tanévében betöltő, iskolai rendszerű szakképzésben részt vevő diákok
 - A tankötelezettségi korhatár elérése kiemelt életkori szakasz a szervezett oktatásban való bennmaradás szempontjából. A tanulók képzésben tartása fontos szempont, így érdemes megismerni a képzéssel kapcsolatos percepciókat, a kilépés esetleges veszélyét. Választ kaphatunk arra, hogyan lehetne őket a tanulmányok folytatására ösztönözni. A képzéssel való elégedettség felmérése mentén lehetőség nyílik a szakképzés fejlesztésére és a képzések közötti átjárás támogatására.
3. Tanulmányaikat befejezni készülő diákok
 - A pályakövetés szempontjából ez a célcsoport adhat választ azokra a kérdésekre, melyek a szakképzés utáni elhelyezkedési és továbbtanulási tervekhez vonatkoznak. A kérdőív eredményei alapján megismerhetjük továbbá a pályaorientációs tevékenységek és karriertanácsadások szerepét az életpálya alakulásában. A munkaerőpiaccal kapcsolatos elvárások és várakozások is feltárássra kerülnek.

A minél magasabb kitöltői szám elérésében a fenntartók, intézményvezetők, oktatók és osztályfőnökök aktív közreműködése nagy szerepet játszik.

Fenntarthatóság

A pályakövetési rendszer alapelve, hogy idősorosan, utánkövetéssel mutassa be a tanulók későbbi életpályáját. A kilencéves nyomkövetési periódus számos olyan, előre nem kalkulálható potenciális strukturális átalakítást rejt magában, amely a módszertan adatkapcsolásról-adatkapcsolásra való felülvizsgálatát igényli. Az összehasonlíthatóság érdekében a rendszer arra törekszik, hogy a lehető legkisebb módszertani átalakítás mellett legyen képes kezelni az adminisztratív rendszerekben vagy mérőeszközökben bekövetkező változásokat.

A Szakképzési Pályakövetési Rendszer kidolgozása és működtetése stratégiai fontosságú és összetett, több szereplő közreműködésével megvalósítható feladat. Az adatok tisztítása, ellenőrzése és feldolgozása után pontosabb képet kaphatunk a szakképzés minőségéről, a tanulók elégedettségéről, életpályájáról, karrierívéről. Az eredmények eszközei lehetnek a szakmapolitikai célok megvalósításának.

A Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal azt a hosszútávú célt tűzte ki a Szakképzési Pályakövetési Rendszer kidolgozásával és működtetésével, hogy az eredmények és visszajelzések nyomán megerősíti a kommunikációt a szakképzés szereplői és a munkaerőpiac között, a kérdőívek riportjai nyomán visszacsatornázza többek között az elégedettség mértékét, a pályaválasztási indokokat és a karrierterveket. Az adatkapcsolások által valós képet kaphatunk a képzési paletta és a piac viszonyáról, a rendszer formálja és alakítja a szakképzésen belüli átjárhatóságot, továbbá támogatást biztosít egy minél teljesebb karrierív bejárására a jövő generációja számára.

Eredmények a Szakképzési Pályakövetési Rendszer adatai alapján

Szakképzési Pályakövetési Rendszer Kérdőíves Modul 2022

A pályakövetési felmérés célja annak megismerése, hogy milyen motivációval érkeznek a szakképzésbe a tanulók, mennyire elégedettek a képzésükkel, illetve mik a további terveik a képzés lezárását követően.

Az adatfelvétel online, a regisztrációs és tanulmányi alrendszeren (KRÉTA) keresztül történt önkitöltős módszerrel 2022. április 21. és 2022. május 23. között. A tanulók üzenet formájában kaptak felkérést a kérdőív kitöltésére, emlékeztető üzenet három alkalommal került kiküldésre. A fiatalabb korosztály csak a szülői hozzájárulási nyilatkozatok visszajuttatását követően érhetett el a kérdőívet. A felmérés során három kialakított alpopulációt szólítottunk meg: a képzést kezdő kilencedik évfolyamosokat (ideértve a rugalmas képzési utakon tanulókat is), a 2021/22-es tanévben 16. életévüket betöltőket a tankötelezettségi korhatár elérése miatt, továbbá az adott tanévben tanulmányaikat lezárni készülőket (végzősök). A mintavételi keretet a Szakképzési Információs Rendszer nyilvántartása adta. A mintavétel módszertana leginkább a célirányos kiválasztással azonosítható, ezen belül is a teljes populációs (cenzus) lekérdezéssel. Az alcsoportok meghatározását követően minden érintett részére elérhetővé vált a számára releváns kérdőív. Ugyanakkor, bár az alapsokaság adatai és tagjai ismertek, és minden érintett megkapta a kérdőívet, a kitöltés teljes mértékben szülői beleegyezésen és válaszadási hajlandóságon múlt.

A válaszadási hajlandóság az egyes csoportokban átlagosan 8,3% körül alakult, a kilencedik évfolyamon volt a legmagasabb (8,8%):

Csoport	Visszaküldött (érvényes) kérdőívek száma	Válaszási ráta	Megszólított tanulók száma
Kilencedik évfolyam	5 369	8,8%	61 199
16 évesek	1 171	7,8%	15 028
Végzősök	4 127	7,9%	52 477

A populáció és minta adatai a főbb ismérvek alapján megegyeznek, a minta tehát alkalmas arra, hogy a teljes populációra vonatkozó következtetéseket vonjunk le az eredmények alapján. A teljes populáció létszáma 128 704 fő, az adatgyűjtés alkalmával egy országos, 11 057 fős minta került lekérdezésre. Az érvényes válaszadók közül a válaszmínőség ellenőrzése során a skálás kérdésekre visszatérően ugyanazon értéket jelölők (straightlining) és a hozzájárulási nyilatkozatot visszavonók kizárásra kerültek (összesen 390 fő). Az eredmények bemutatásakor ez alapján 10 667 válasz került feldolgozásra. Az egyes kérdések megválaszolása nem minden tanuló számára volt kötelező, így az eredmények közzétevésekor előfordulhatnak kisebb eltérések az adott kérdésre érkező visszajelzések számában.

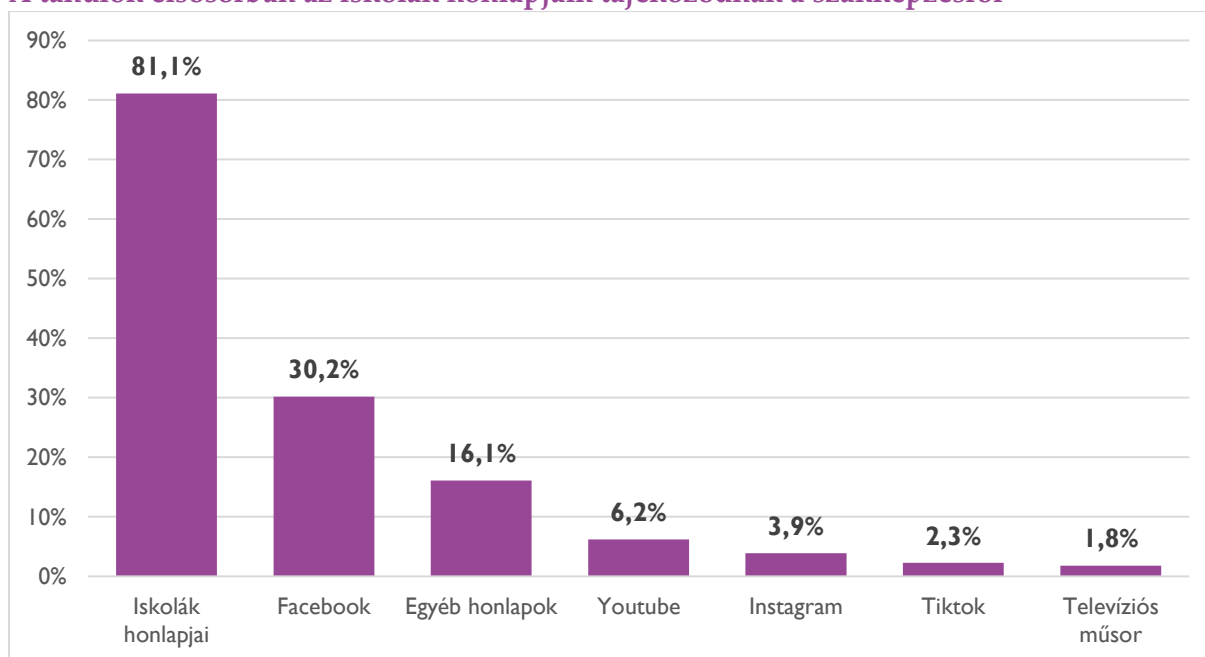
A megfelelő kérdőív kialakításához és az adatfelvétel lebonyolításához jelentős segítséget nyújtott a 2021-es pilot felmérés, mely lehetővé tette egyrészt magának a kérdőívnek, másrészt a Kréta rendszer kérdőív platformjának tesztelését, továbbá a kitöltés során felmerülő hibák megelőzését.

Köszönettel tartozunk minden intézménynek, ahol támogatták a tanulókat a kérdőív elérésében, kitöltésében!

A továbbiakban kiemeltük a kérdőív néhány eredményét. A válaszok alapján kiderülnek többek között a tanulók képzésválasztásának körülményei és a képzéssel kapcsolatos elégedettségük. A kérdőívet kitöltőkről megtudhatjuk, hogy végeznek-e munkát a tanulmányaik mellett, illetve mik a jövőbeli terveik. A válaszok alapján megismerhetővé válik, hogy hogyan jelenik meg a társadalmi mobilitás a szakképzésben, továbbá, a duális képzésben résztvevők hogyan értékelik képzésüket.

Képzésválasztás körülményei

A tanulók elsősorban az iskolák honlapjain tájékoznak a szakképzésről

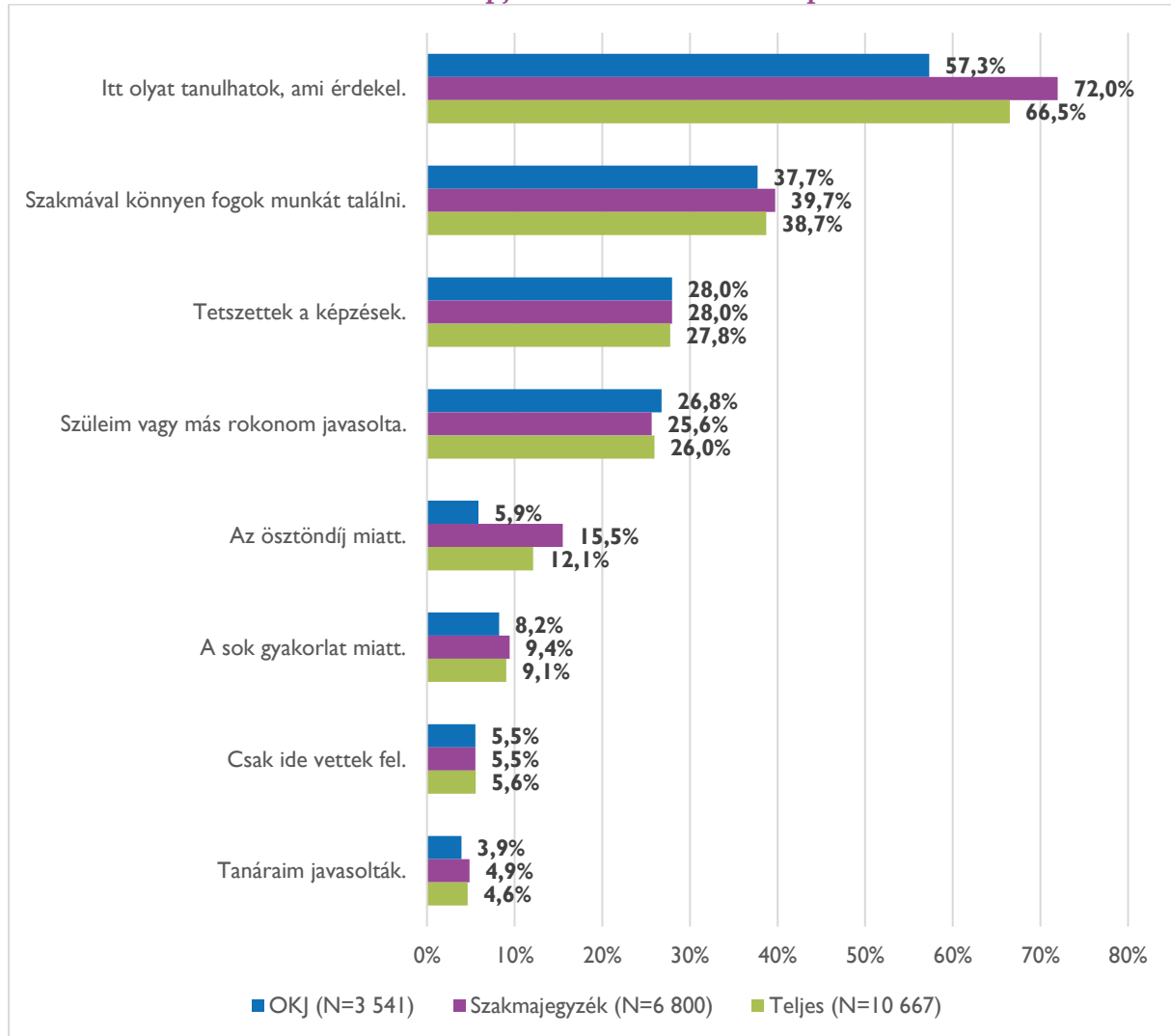

Szakképzésről történő tájékozódás felületei (N=6 540) - Honnan tájékozódtál a szakképzésről? - Több választ is megjelölhetsz!

A szakképzésről történő tájékozódással kapcsolatos kérdések csak a 9. évfolyamos és a 16 éves diákoktól kerültek lekérdezésre.

A válaszadók 81,1%-a az iskolák honlapjairól szerzett információkat a szakképzéssel kapcsolatban. A közösségi médiafelületek közül a Facebook a legnépszerűbb, a kitöltők 30,2%-a innen is tájékozódott a szakképzéssel kapcsolatban. További információforrást az egyéb honlapok nyújtottak, melyeket a válaszadók 16,1%-a látogatta. A további, a képzésválasztás körülményeit vizsgáló kérdések mindhárom korcsoporttól lekérdezésre kerültek.

A diákok kétharmada érdeklődés alapján választotta a szakképzést

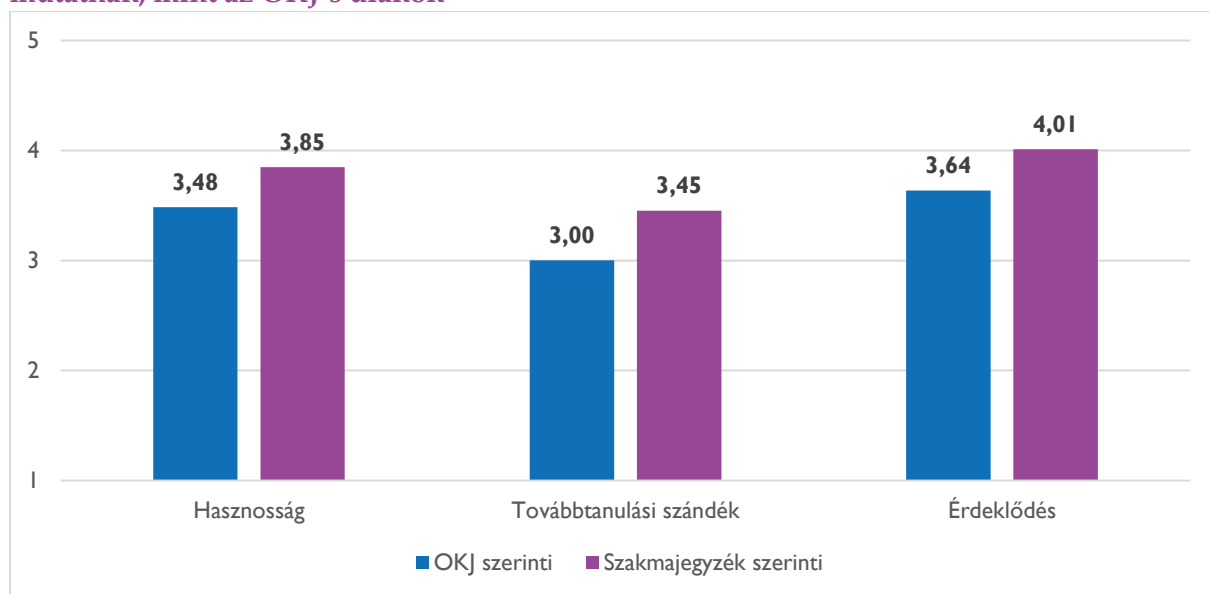

A szakképzés választásának körülményei (N=10 667) - Miért választottad a szakképzést? Több választ is megjelölhetsz!

A válaszadó diákok legnagyobb része (66,5%) azért választotta a szakképzést, mert itt olyan tanulhat, ami érdekli őt. Ez az indok nagyobb arányban fordult elő az új típusú Szakmajegyzékes képzési rendszerben tanulóknál (72%), mint az OKJ szerint tanulóknál (57%). Továbbá sokan gondolják úgy, hogy szakmával könnyen találnak munkát (38,7%), sokaknak tetszenek a képzések (27,8%), vagy szüleik, rokonaik javaslatára döntöttek a szakképzés mellett (26%). A kitöltők 12,1%-át az ösztöndíj lehetősége biztatta arra, hogy a szakképzés mellett döntsön.

A 9. évfolyamos kitöltők 71%-a, a 16 éves kitöltők 73%-a jelezte, hogy a szakképzésben olyan tanulhat, ami érdekli, azonban a végzősök esetében mindössze 59% jelölte ezt a válaszlehetőséget.

Az új képzési szerkezetben tanulók magasabb továbbtanulási szándékot és érdeklődést mutatnak, mint az OKJ-s diákok

A szakképzés választásának körülményei képzéstípus szerinti bontásban (N[OKJ]=2 939; N[Szakmajegyzék]=6 677) [ötfokeozatú skála]

Eltérő képet mutatnak a képzés típusa mentén a képzésválasztás körülményei. A három leggyakoribb képzésválasztási indokot vizsgálva (képzés iránti érdeklődés, képzés munkaerőpiaci hasznossága, továbbtanulási hajlandóság) azt látjuk, hogy a Szakmajegyzék szerint tanuló válaszadókra inkább jellemzők ezek az indokok az OKJ-s tanulókhoz képest.

Képzéssel kapcsolatos elégedettség

A diákok úgy érzik, képzésük során elsajátítják a későbbi munkájukhoz szükséges ismereteket

Képzéssel kapcsolatos elégedettség (N=10 667) - Mennyire értesz egyet az alábbi állításokkal a jelenlegi képzésedre vonatkozóan? [ötfokeozatú skála]

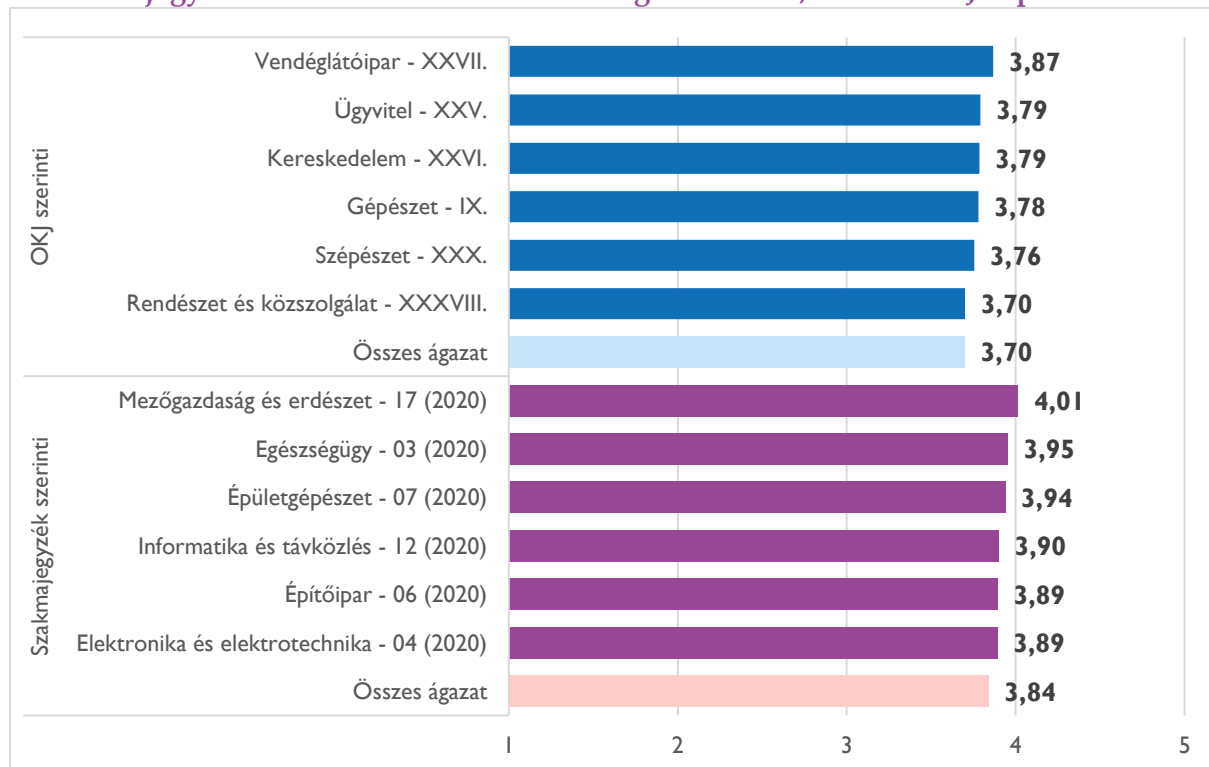
A kérdőív a képzéssel kapcsolatos elégedettséget több aspektusból, 15 különböző állítás ötfokeozatú skálán való értékelésével mérte. Az egyes csoportok tanulói a képzés különböző

szakaszaiban járnak, így részben eltérő tartalmú állítások vonatkoztak rájuk. Az ábrán kizárólag azokat az állításokat szemléltettük, melyeket mindegyik csoport megkapott. A szövegben egy külön bekezdésben a többi állítással is foglalkozunk.

Az eredményekből kiderül, hogy mindhárom csoport olyanokat tanul, amiket a munkája során használni fog (3.88), érti, amit az iskolában tanul (3.83) és úgy érzi, az iskolában odafigyelnek rá (3.69). Összesítve az eredményeket, azt láthatjuk, hogy mindhárom csoport a közepesnél elégedettebb minden aspektus szerint.

Ha a többi állítást elemezzük kitöltői csoportonként, akkor azt látjuk, hogy a 9. évfolyamosoknak tetszik az a képzés, amin jelenleg tanulnak (ötfokozatú skálán 4.17-re értékelték ezt az állítást), sok újat tanulnak (4.01) és jó eredményeket érnek el (3.63) az iskolában. A 16 éveseknek tetszik, amit tanulnak (3.96), sokat tanulnak a szakma elméleti (4.00) és gyakorlati (3.63) oldaláról, és szívesen beszélgetnek tanáraikkal a karierről (3.32). A végzősök bármikor kérdezhetnek, ha elakadnak a tanórán vagy a gyakorlaton (4.14), úgy látják, oktatóik értik, amit tanítanak (4.12) és oktatóik érdekesen tanítanak (3.50).

A Szakmajegyzék szerint tanulók általában elégedettebbek, mint az OKJ képzésen tanulók

Képzéssel való elégedettség ágazati bontásban (N=10 667) - 100 főnél magasabb létszámmal rendelkező ágazatok² [ötfokozatú skála]

A Szakmajegyzék szerint tanulók általában elégedettebbek, mint az OKJ képzésen tanulók. Azok közül az OKJ szerinti ágazatok közül, ahonnan legalább 100 fő kitöltötte a kérdőívet, a

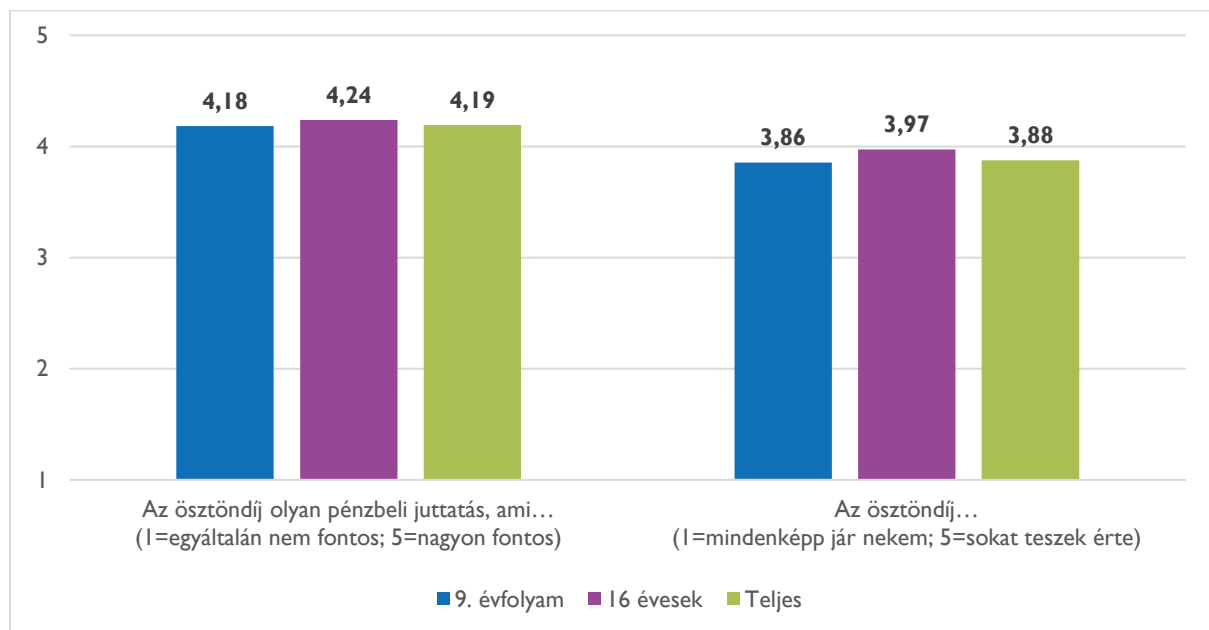
² A 100 főnél kevesebb válaszadót mutató ágazatok bevonásával a sorrendek változnak, ugyanakkor az alacsony elemszámok miatt az eredmények értelmezése korlátozott. A táblázatban emiatt a 100 főnél magasabb kitöltési számot mutató ágazatok szerepelnek.

Vendéglátóiparban a legelégedettebbek a diákok (az ötfokozatú skálán 3.87), továbbá a Kereskedelemben és az Ügyvitelben (3.79 - 3.79).

Azon Szakmajegyzék szerinti ágazatok közül, ahonnan legalább 100 fő kitöltötte a kérdőívet, a Mezőgazdaság és erdészet ágazatban a legelégedettebbek (ötfokozatú skálán 4.01), ezt követi az Egészségügy (3.95) és az Épületgépészet (3.94) ágazat. Összességében a Szakmajegyzék szerint tanulók elégedettebbek a (3,84) az OKJ-s képzésen tanulókhoz képest (3,70).

A tanulók számára fontos az ösztöndíj, és úgy érzik megdolgoznak érte

Az ösztöndíjjal kapcsolatos kérdések csak a 9. évfolyamos, valamint a 16 éves korcsoporttól kerültek lekérdezésre.

Ösztöndíjjal kapcsolatos elégedettség alpopuláció szerinti bontásban (N=5 968) - Kérlek, jelöld, hogy mit gondolsz az ösztöndíjról! [ötfokozatú skála]

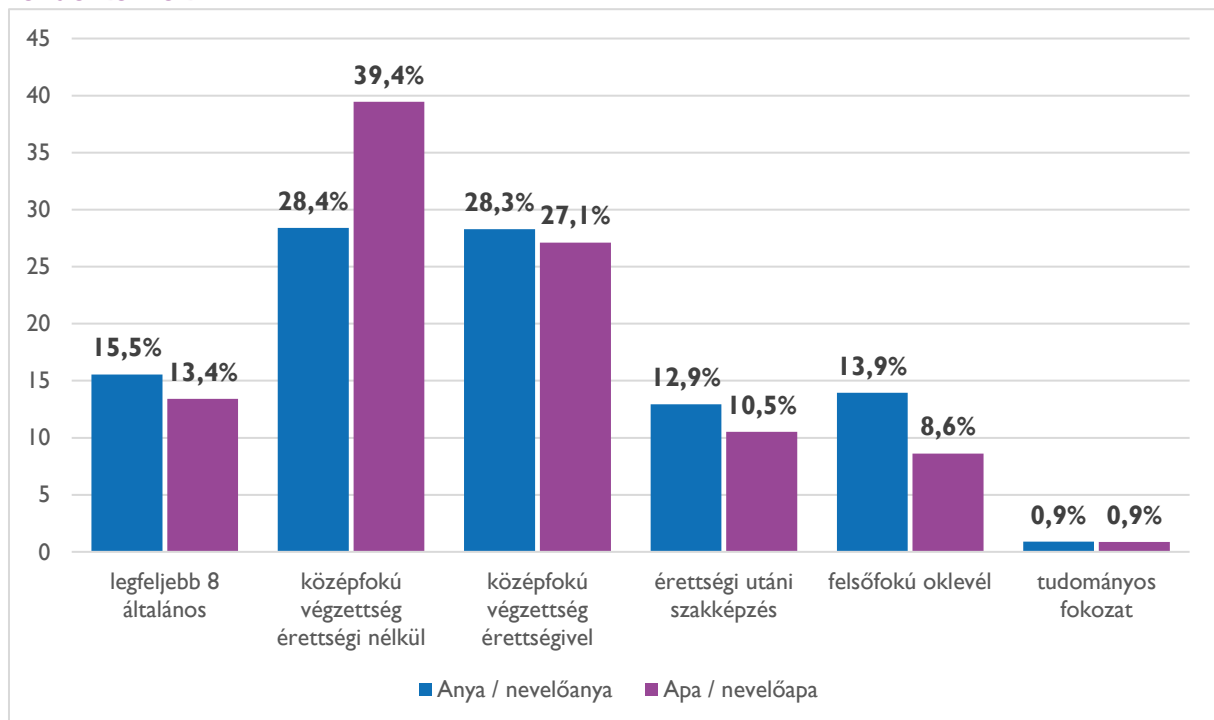
A kérdőívet kitöltő 9. évfolyamos és 16 éves diákok 91,3%-a kap ösztöndíjat a jelenlegi képzésében. Ez 5 968 főt jelent a mintából.

A kitöltők fontosnak tartják az ösztöndíjat (ötfokozatú skálán 4.19-re értékelték ezt az állítást), a 16 évesek valamivel magasabbra értékelték (4.24) a 9. évfolyamosoknál (4.18). A tanulók inkább úgy gondolják, hogy tesznek az ösztöndíjért, mintsem, hogy járna nekik (ötfokozatú skálán 3.88). A 16 évesek inkább érzik úgy, hogy megdolgoznak az ösztöndíjért (3.97), mint a 9. évfolyamosok (3.86).

Társadalmi mobilitás

A társadalmi mobilitással kapcsolatos kérdések egy részéről mindhárom csoportot megkérdeztük, a kérdések kitöltése ugyanakkor nem volt kötelező. A válaszok elemszáma emiatt alacsonyabb lehet a teljes kitöltői létszámnál.

A tanulók 14,5%-ának várhatóan magasabb iskolai végzettsége lesz, mint amivel a szülei rendelkeznek

Anya / nevelőanya és apa / nevelőapa legmagasabb iskolai végzettsége (N= 9 403) - Mi az anyukád (nevelőanyukád) / apukád (nevelőapukád) legmagasabb iskolai végzettsége?

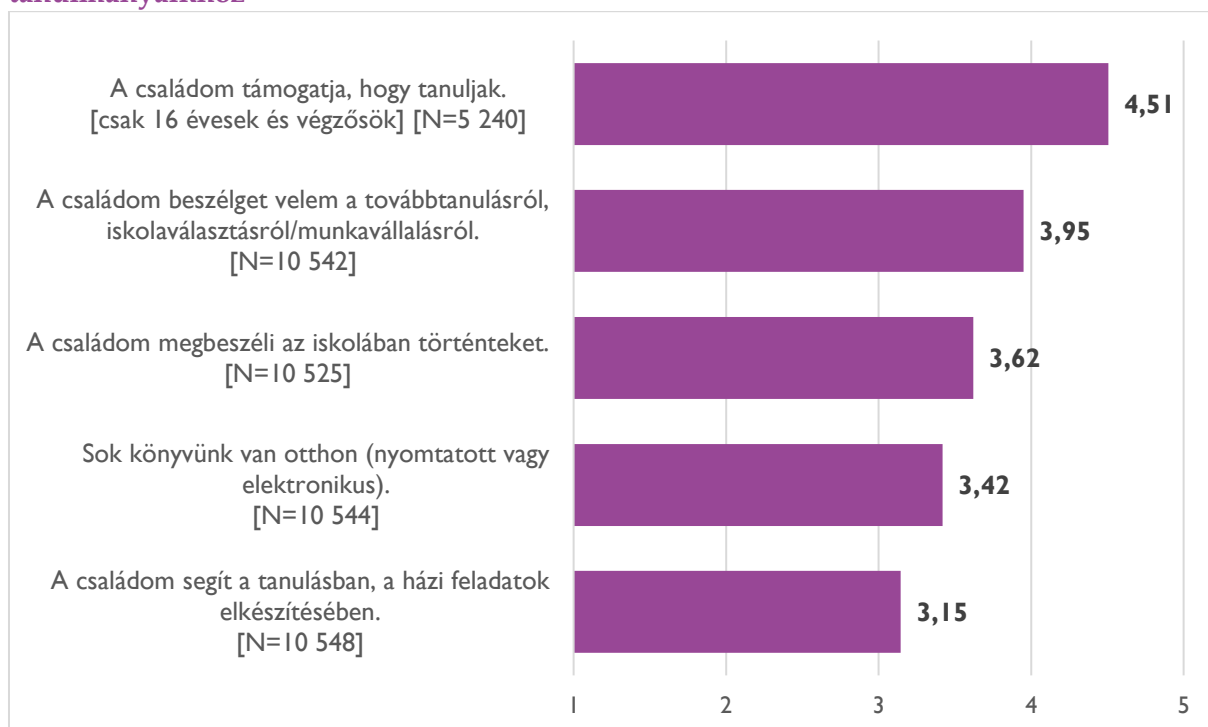
A legtöbb anyának/nevelőanyának középfokú végzettsége van, érettségi nélkül (28,4%) vagy érettségivel (28,3%). Közel egyhatodik (15,5%) iskolai végzettsége legfeljebb 8 általános iskolai osztály (15,5%). Ennél valamivel kisebb arányban vannak azok, akik felsőfokú oklevelet szereztek (13,9%), míg érettségi utáni szakképzést 12,9%-uk végzett, tudományos fokozattal pedig mindössze 0,9%-uk rendelkezik.

Az apák/nevelőapák esetében is a középfokú végzettség a domináns, érettségi nélkül 39,4%-uk, érettségivel 27,1%-uk végzett. Legfeljebb 8 általános iskolai osztállyal az apák/nevelőapák 13,4%-a rendelkezik, egytizedük (10,5%) érettségi utáni szakképzésben vett részt, ennél kevesebben (8,6%) szereztek felsőfokú végzettséget. Az apák/nevelőapák körében is ritka a tudományos fokozat elérése, kevesebb, mint 1%-uk (0,9%) rendelkezik ilyen végzettséggel.

A szülők iskolai végzettségének vizsgálata a társadalmi mobilitás szempontjából is érdekes lehet. Az adatok alapján elmondható, hogy a tanulók 14,5%-ának³ várhatóan magasabb iskolai végzettsége lesz, mint amivel a szülei rendelkeznek.

³ Az arányszám az alapfokú apai végzettséggel és az alapfokú anyai végzettséggel rendelkező tanulókat egyaránt figyelembe véve, átlagszámítással került meghatározásra.

A magasabb iskolázottságú szülők gyermekei jelentősebb családi támogatást kapnak tanulmányaikhoz

Családi támogatással kapcsolatos állítások - Mennyire jellemzőek Rád az alábbiak? [ötzfokozatú skála]

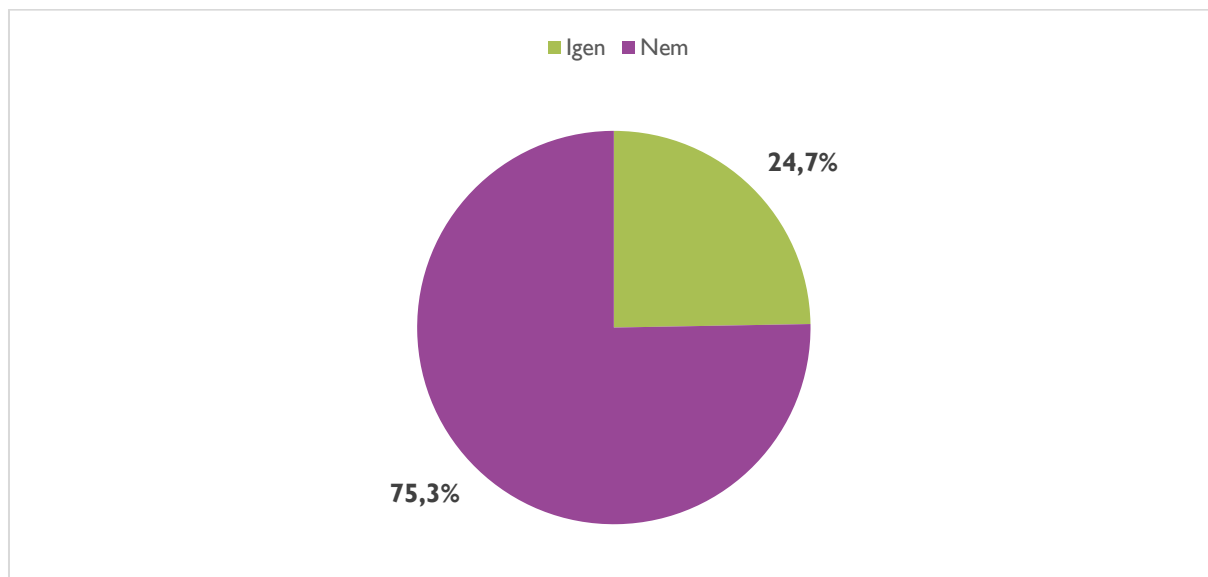
A családi támogatás esetén az életkori sajátosságok miatt a különböző tanulói csoportoktól mást-mást kérdeztünk. Míg a kilencedikesek esetében az iskolaválasztásra, továbbtanulásra, addig a 16. évesek és a végzősök esetében már a munkavállalásra és a továbbtanulásra voltunk kíváncsiak. A válaszokat tekintve az látható, hogy a szülők beszélgetnek gyerekeikkel a jövőbeli terveikről (iskolaválasztás, továbbtanulás, munkavállalás) (ötzfokozatú skálán 3.95). A 16 éves és a végzős tanulók úgy érzik, hogy családjuk nagymértékben támogatja őket abban, hogy tanuljanak (4.51). Magasra értékelték továbbá az iskolában történetek otthoni megbeszélésére vonatkozó állítást (3.62), illetve a közepesnél magasabb értéket kapott az otthoni könyvek száma (3.42). Azonban a konkrétan, tanulásban vagy házi feladatok elkészítésében való szülői segítség valamivel kisebb mértékben jellemző – erre a három csoport együttesen 3.15-ös értéket adott az ötfokozatú skálán.

A családi támogatás-index a fenti ábrán látható állítások összesített átlagából tevődik össze. A családi támogatás-index már abban az esetben is magasabb, amennyiben csak az egyik szülőnek van alapfokúnál magasabb iskolai végzettsége.

Tanulmányok melletti munkavégzés

A munkavégzéssel kapcsolatban csak a végzős és a 16 éves korcsoport került megkérdezésre.

A végzős diákok egynegyede dolgozik tanulmányai mellett

Végzősök munkavállalási arányai (N=4 127) – Dolgozol jelenleg a tanulás mellett?

A végzős diákok 24,7%-a tanulmányai mellett munkát is vállal, 75,3%-a nem. A munkát vállaló diákok közel fele (47,2%) diákmunkát, míg másik fele (49,2%) egyéb munkát végez. A két csoport között átfedés lehet, mivel több válaszlehetőséget is megadhattak a kitöltők.

Duális képzéssel kapcsolatos kérdések

A duális képzéssel kapcsolatos kérdések csak a végzős és a 16 éves korcsoporttól kerültek lekérdezésre.

A duális képzésben a gyakorlatorientáltság a vonzó

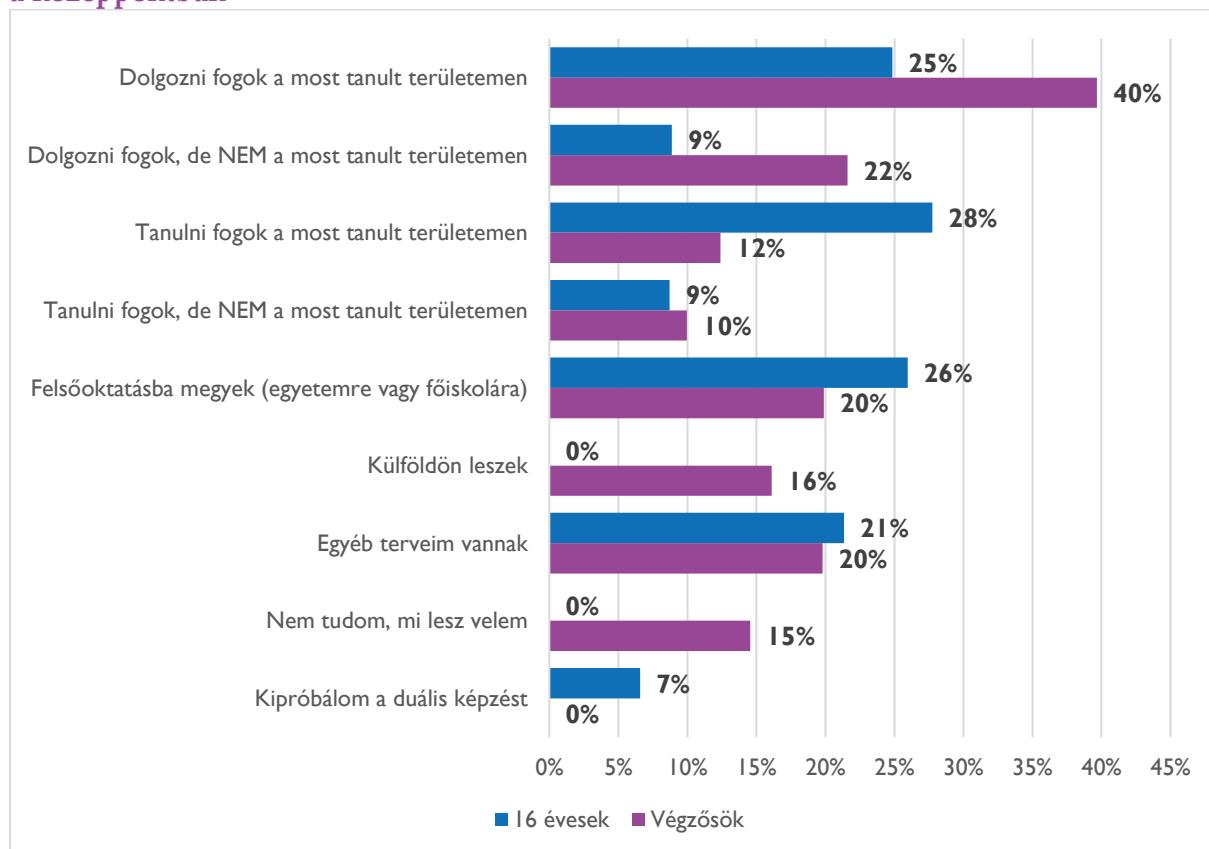

Duális képzéssel kapcsolatos hozzáadott értékek (N=458) - Mennyire fontosak számodra az alábbiak a duális képzéssel kapcsolatban? [ötfokozatú skála]

A duális képzésben a válaszadók számára az a legfontosabb, hogy megismerhetik a munkájuk gyakorlati oldalát (ötfokozatú skálán 4.37-re értékelték ezt az állítást), munkatapasztalatot szereznek (4.34), sokat tanulhatnak a gyakorlati oktatótól (4.07) és pénzt kapnak a tanulószerveződés/munkaszerveződés miatt (4.03).

Jövőbeli tervek

A végzősöknél a munkaerőpiacra való átlépés, a 16 éveseknél a tanulmányok folytatása áll a középpontban

A hároméves jövőbeli tervek megoszlásai az alpopulációk szerint (N[16 évesek]=1 171, N[Végzősök]=4 127) - Mik a terveid a következő évekre? Több választ is jelölhetsz!

A kérdés csak a végzős és a 16 éves korcsoporttól került lekérdezésre.

A végzősök és a 16 évesek másként gondolkodnak arról, hogy mi lesz velük 3 év múlva. A végzősök 40%-a azt gondolja, hogy dolgozni fog a most tanult területen, míg a 16 éveseknek csak egynegyede (25%) gondolja így. Felsőoktatásban továbbtanulni a 16 évesek 26%-a, míg a végzősök 20%-a tervez 3 év múlva. A 16 évesek közül a legtöbben (28%) úgy tervezik, hogy 3 év múlva is a jelenlegi szakma területén fognak tanulni, míg a végzősök között ennek – érthető módon - kisebb az aránya (12%). A 16 évesek között nagy a szórás az évfolyamok tekintetében, így többen közülük várhatóan még a jelenlegi képzésükön lesznek 3 év múlva. Biztató eredmény, hogy nem volt olyan 16 éves diák, aki azt válaszolta, nem tudja mi lesz vele 3 év múlva. A végzősök egyhatoda (15%) ugyanakkor bizonytalan a jövőjét illetően. A 16 évesek 7%-a gondolkozik a duális képzés kipróbálásán, a végzősök 16%-ának külföldi tervei vannak.

A magasabb szülői végzettség a szakképző iskolában tanulóknál a szakmájukban elhelyezkedők arányát növeli, míg a technikumban tanulóknál a továbbtanulók arányát

3 év múlva ilyenkor...	Szakképző iskola (n=1409)			Technikum (n=3749)		
	alapfokú (N=399)	középfokú (N=930)	felsőfokú (N=80)	alapfokú (N=406)	középfokú (N=2664)	felsőfokú (N=679)
Dolgozni fogok a most tanult területemen	35,5%	39,1%	45,7%	41,6%	36,5%	33,1%
Dolgozni fogok, de NEM a most tanult területemen	18,2%	19,0%	16,3%	19,0%	19,1%	17,1%
Tanulni fogok a most tanult területemen	5,2%	7,4%	8,7%	13,3%	19,0%	23,2%
Tanulni fogok, de NEM a most tanult területemen	7,1%	8,2%	13,0%	7,0%	10,0%	13,1%
Felsőoktatásba megyek (egyetemre vagy főiskolára)	4,3%	6,1%	12,0%	18,1%	26,7%	37,2%
Külföldön leszek	11,3%	13,3%	20,7%	10,5%	12,7%	14,4%
Egyéb terveim vannak	22,7%	23,3%	15,2%	22,8%	18,3%	17,6%
Nem tudom, mi lesz velem	13,2%	12,5%	15,2%	11,4%	10,8%	8,9%
Kipróbálom a duális képzést	0,0%	0,3%	0,0%	1,1%	1,8%	2,3%

Jövőbeli tervek megoszlásai a szülők legmagasabb iskolai végzettsége szerint, intézménytípus szerinti bontásban: az adott kategóriában az egyes állításokat jelölők arányát mutatják a százalékok

A diákok jövőbeli tervei eltérően alakulnak, ha figyelembe vesszük a szülők iskolai végzettségét és az iskola típusát. A válaszadók leggyakoribb jövőbeli terve a tanult területen való elhelyezkedés (33,1-45,7% között), annak megoszlása ugyanakkor eltér, hogy iskolatípusok és szülők végzettsége szerint ez milyen irányú. Míg a szakképző iskolában a szülők iskolai végzettségével együtt nő azok aránya, akik a tanult szakmájukban a munkaerőpiacra terveznek átlépni (alapfokú szülői végzettség esetén 35,5%, felsőfokú végzettség esetén 45,7%), addig a technikumban tanulók esetén éppen fordított a helyzet: itt a magasabb szülői végzettség mentén jellemzőbb a továbbtanulás akár a jelenlegi területen (alapfokú szülői végzettség esetén 13,3%, felsőfokú végzettség esetén 23,2%), akár a felsőoktatásban (alapfokú végzettség esetén 18,1%, felsőfokú végzettség esetén 37,2%).

Szakképzési Pályakövetési Rendszer Adatintegrációs Modul 2021

A bemutatásra kerülő indikátorok előállítása a Szakképzési Pályakövetési Rendszer első adatintegrációjának adatai alapján készült. Az adatintegráció során a 2020. szeptember 1-je és 2021. december 31-e közötti adatok feldolgozása történt meg. A szakképzésben tanulmányokat folytatók közül a végzős évfolyamokon tanulók létszáma a 2020/21-es tanévben 39 437 fő⁴. A végzés időpontjának meghatározása egységesen 2021. június 30-a lett,

⁴ Az első adatkapcsolás során a vizsgált populációból adódó lefedettség korlátai miatt az adatintegráció nem teljeskörű. A 2020 szeptemberében történt szabályozási változások miatt a Szakképzés Információs Rendszerére való átállás következménye, hogy a tanulói adatok elérhetősége ekkor még részleges volt. Az adatkapcsolás során felhasznált kapcsolókódok nem minden esetben álltak rendelkezésre. A 2020/21-es tanévhez elérhető tanulói adatállomány mintegy 40%-a nem került be az elemzésbe. Emiatt a jelen riport egy szűkebb populációról tud adatot szolgáltatni, az ebből eredő torzításokat szem előtt tartva. A jelzett adathiány a rendszerek célzott fejlesztésének köszönhetően a 2022/23-as tanévre rendeződött, így a következő riportokban ezzel a torzítással már nem kell számolni.

ez a viszonyítási pont az indikátorok kiszámítása során. A munkaerőpiaci adatok alapján a kora-munkaerőpiaci státuszról kaphatunk képet a szakképzésben tanulói- vagy felnőttképzési jogviszonyban tanuló fiatalokról, a képzés lezárását követő fél éves időszak alapján. A következő adatkapcsolások adatainak feldolgozásakor már a képzést követő több mint egy éves időszakról lesz információnk, amely várhatóan tovább árnyalja a jelenlegi eredményeket.

A szakképzésben végzett tanulók kétharmada közvetlenül átlép a munkaerőpiacra

Szakképzésben végzettek munkaerőpiaci átlépési aránya, tanulói jogviszonyosok (N=34 242)

Azon tanulók esetében, akik tanulói jogviszony keretében a szakképzésben szereztek végzettséget, 66,3% a munkaerőpiacra közvetlenül átlépők aránya. A tanulók további 33,7%-a nagyrészt továbbtanul (felsőoktatásban vagy felnőttképzésben), gyermeket vállal vagy egyéb státuszban, egy része regisztrált álláskereső. A tanulmányok lezárása és az első munkahely megtalálása között átlagosan 24 nap telt el.

A felnőttoktatásban résztvevők négyötöde közvetlenül elhelyezkedik, átlagosan a végzést követő héten belül

Felnőttoktatásban végzettek közvetlen elhelyezkedési aránya, felnőttképzési jogviszonyosok (N=5 195)

A felnőttoktatásban résztvevők esetében 83,2% a közvetlen elhelyezkedési arány, a tanulmányok lezárását követően átlagosan 6 napon belül tudtak munkát vállalni a résztvevők.

Munkaerőpiaci előrejelzés

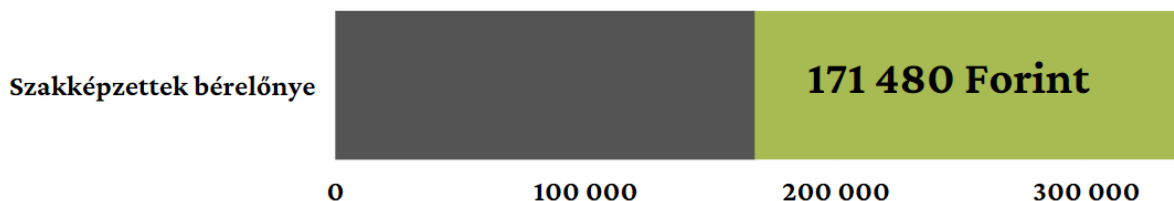
A munkaerőpiaci előrejelzés során a munkaerőpiaci keresleti és kínálat információk összerendelése történik. Fő célja, hogy a magyarországi munkaerőpiaci igényeket előre jelezze a szakképzettséget igénylő foglalkozásokra vonatkozóan. Országos lefedettségű, adatokat feldolgozó rendszerre épül, amely számos forrásból gyűjti az információt. Segítségével a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzési kibocsátási követelmények határozhatók meg, illetve lehetőséget biztosít a szakmai oktatással, a felnőttképzéssel és egyéb képzéssel kapcsolatos döntések megalapozására. Az előrejelzés során gyűjtött adatok jogszabályi háttérét a munkaerő-kölcsönzési és a magán-munkaközvetítői tevékenység nyilvántartásba vételéről és folytatásának feltételeiről szóló 118/2001. (VI. 30.) Kormányrendelet szabályozza.

A munkaerőpiaci előrejelzés funkciója, hogy megbízható információkat biztosítson a munkaerőpiaci folyamatokról annak érdekében, hogy a szakpolitika gyorsan tudjon reagálni a munkaerőpiaci változásokra. Egy másik lehetséges funkciója, hogy a szakképzési,

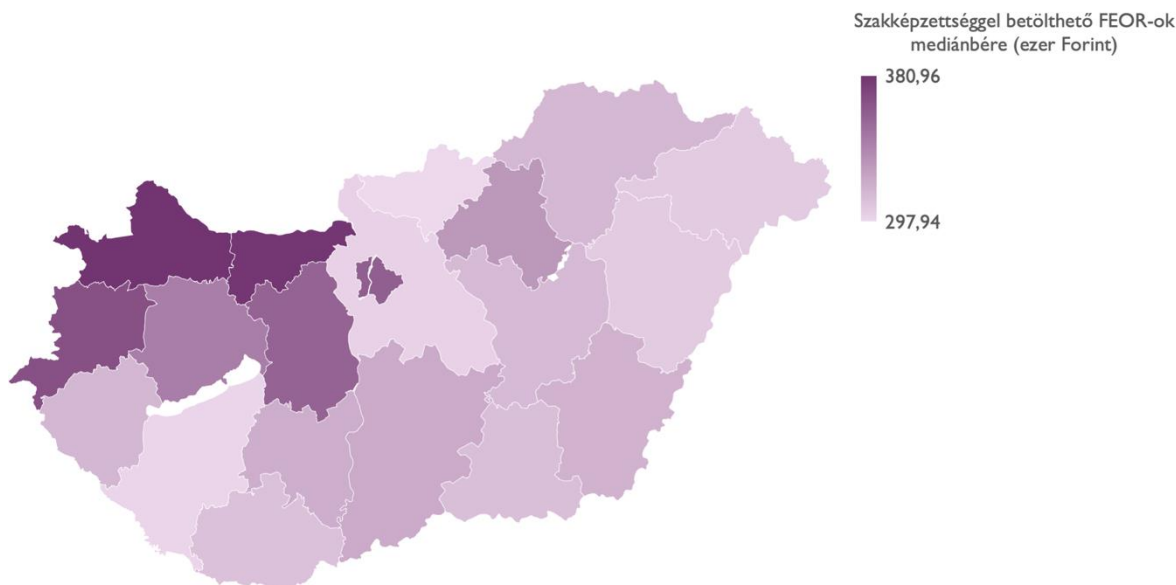
felnőttképzési, foglalkoztatáspolitikai eszközökön keresztül biztosítani tudja a piaci szereplők munkaerőigényeinek kielégítését, a lehetőségeihez mérten. Az előrejelző modell fejlesztése jelenleg is zajlik, a jelen riport néhány adatforrásra épülő előzetes eredményt mutat be.

Az adatforrások között szerepelnek a munkaerő-közvetítők adatai, az álláshirdetések, továbbá a Nemzeti Adó- és Vámhivatal adatbázisai. Az előrejelzés részeként összehangolásra kerültek a felsőoktatási és szakképzési kibocsátás mérése.

A 2021-es adatok alapján a szakképzettséggel betölthető munkakörökben foglalkoztatottak mediánbére 338 880 Forint, amely 171 480 Forinttal jelent többet a 2021-es minimálbérnél.

Regionális szempontból az Észak-nyugati régió esetén látjuk a legmagasabb béreket a szakképzettséggel betölthető munkakörökben, ezt követi Budapest.

A szakképzés a 2020/21-es és 2021/22-es tanévek kilépési számai alapján a munkaerőpiac középfokú végzettséget és/vagy szakképzettséget igénylő aktuális keresletének 79%-át képes lefedni. A köznevelésből közvetlenül is lépnek át tanulók munkaerőpiacra érettségi után.

A fenti adatban azonban az egyes szakképzési ágazatoként jelentős eltérések mutatkoznak a munkaerőpiaci kereslet és képzési kínálat kapcsán.